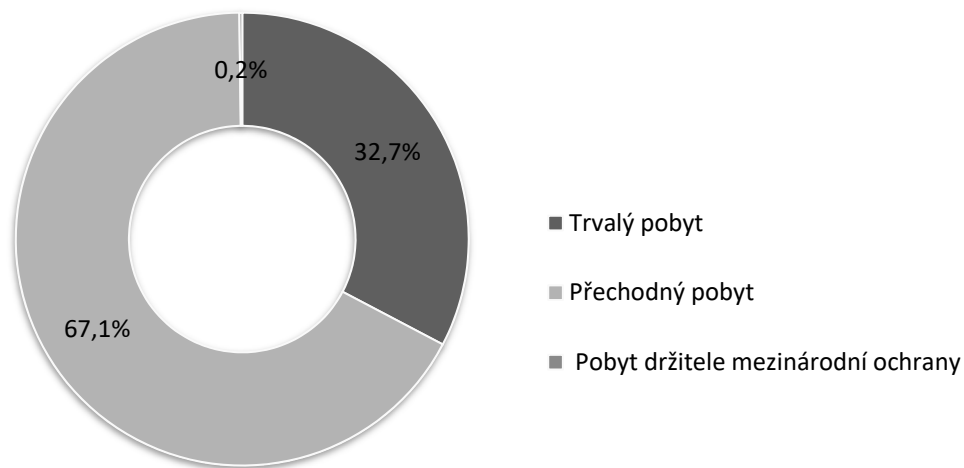

2. Cizinci pobývající na území ČR podle kategorií pobytu

K 31. 12. 2023 mělo na území České republiky platný pobyt celkem 1 065 740 cizinců, z toho 67,1 % (714 633) některý z druhů přechodného pobytu (občané tzv. třetích zemí na dlouhodobá víza, dlouhodobý pobyt nebo s uděleným statutem dočasné ochrany, občané EU a jejich rodinní příslušníci na základě registrovaného přechodného pobytu). Celkem 348 592 cizinců mělo na území našeho státu platné povolení k trvalému pobytu. Zbytek, tj. 2 515 osob, tvořili cizinci, kterým byla na našem území udělena mezinárodní ochrana (tj. azyl či doplňková ochrana). Ve srovnání s rokem 2022 došlo k meziročnímu úbytku cizinecké populace o 50 414 osob. Zároveň se meziročně snížil i podíl cizinců v populaci ČR, a to z 10,3 % v roce 2022 na 9,8 % v roce 2023.

Graf 1: Cizinci v ČR podle kategorie pobytu - údaje k 31. 12. 2023

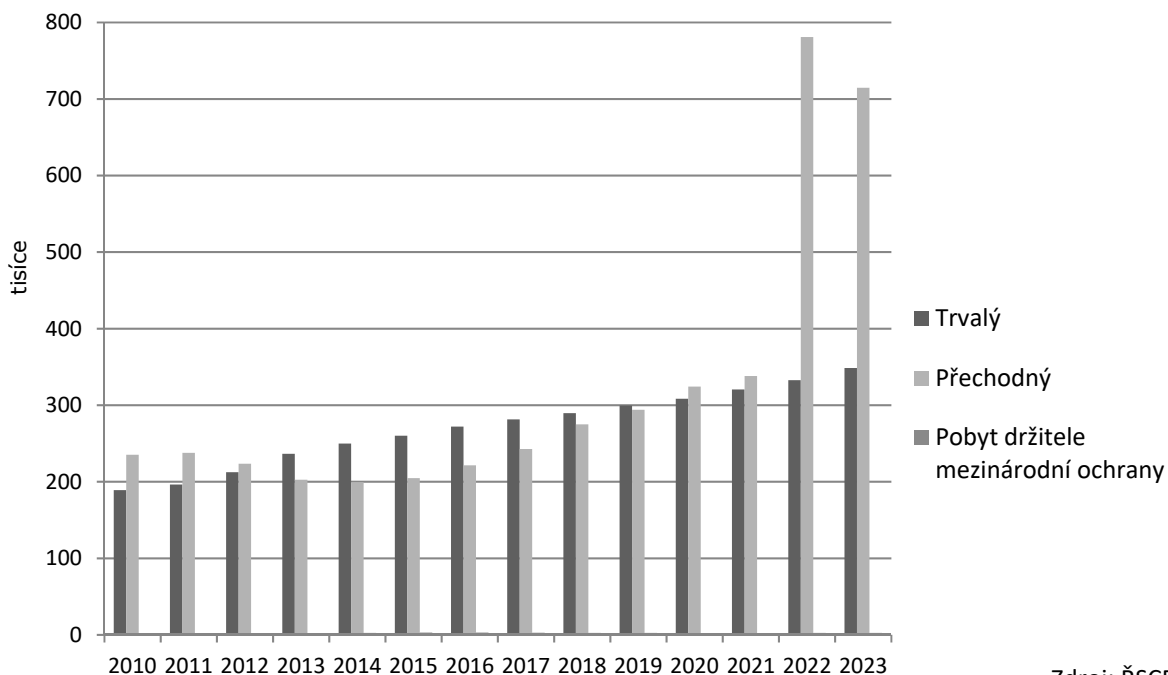

Zdroj: ŘSCP

Podíváme-li se na časovou řadu podle jednotlivých kategorií pobytu, je patrné, že do roku 2012 převažovali mezi cizinci s uděleným povolením k pobytu zahraniční občané s některým z typů přechodného pobytu. Mezi roky 2013 a 2018 byl tento poměr obrácený a převažovali držitelé povolení k trvalému pobytu, přičemž počty cizinců s přechodným pobytem od začátku ekonomické krize v roce 2009 až do konce roku 2014 klesaly. Od roku 2015 je však u kategorie cizinců s přechodným pobytem příznačné opětovné oživení a růst, které postupně vedou až k obrácení trendu ve vývoji cizinců s legálním pobytem na našem území v roce 2019. Za období až do roku 2021 je patrný vliv střídajících se ekonomických cyklů (klesající počty cizinců s přechodným pobytem v období ekonomické recese a naopak jejich rostoucí stavy v době ekonomické konjunktury). V roce 2022 došlo k bezprecedentnímu nárůstu (zvýšení o 443 067 osob neboli o 132 %) v kategorii cizinců s přechodným pobytem, způsobeným přílivem občanů Ukrajiny přicházejících do ČR v důsledku vypuknutí válečného konfliktu s Ruskem. Tito cizinci hledali v České republice dočasnou útočiště, resp. dočasnou ochranu. Také v roce 2023 příliv ukrajinských válečných uprchlíků pokračoval, i když již mírněji, a někteří z ukrajinských imigrantů v průběhu roku naše území již opouštěli. Podíl cizinců s přechodným pobytem tak koncem roku 2023 dosahoval více než dvou třetin z celkového počtu cizinců (1 065 740) u nás. Oproti tomu počet cizinců, kteří v ČR získali jiný status mezinárodní ochrany, tzn. azyl nebo doplňkovou

ochranu, se vzhledem k nízkým počtům kladně vyřízených žádostí udržoval v poslední době na zhruba stejné (nízké) úrovni, oscilující kolem 2 tisíc osob ročně (2,5 tis. osob v roce 2023).

Graf 2: Cizinci v ČR podle kategorie pobytu v letech 2010-2023

Zdroj: ŘSCP

Zastoupení žen mezi cizinci s povoleným pobytem v roce 2022 se v důsledku přílivu převážně matek s dětmi z válkou napadené Ukrajiny oproti předchozím letům výrazně zvýšilo a dosáhlo poprvé za celou dobu sledování migračních statistik u nás nadpoloviční většiny (51,1 %). V roce 2023 se však poměr pohlaví vrátil zpátky ve prospěch mužů, ale zastoupení žen zůstalo ve srovnání s roky před vypuknutím války na Ukrajině vyšší (ženy tvořily 49,3 % populace cizinců v roce 2023, 43,5 % v roce 2021).

Věková struktura cizinců vykazuje oproti věkové struktuře majoritní populace určité odlišnosti, které lze vysvětlit dosud převažujícími ekonomickými motivy migrace cizinců do ČR, ke kterým se od roku 2022 přiřadily i důvody humanitární. Silně jsou tradičně zastoupeny zejména kategorie středního produktivního věku, tj. 30-44 let. V tomto věkovém rozmezí se v roce 2023 nacházela zhruba třetina (33,2 %) všech cizinců (oproti roku 2022, kdy bylo registrováno 32,5 %, tato hodnota mírně vzrostla). Celkový podíl kategorie 15-64 let se pak meziročně zvýšil o 2,1 p. b., na 80,6 %. Oproti tomu se meziročně snížilo zastoupení dětské složky, 0-14 let, a to z 16,5 % v roce 2022 na 14,0 % v roce 2023. Velmi nízký podíl v porovnání se strukturou populace ČR pak připadá na osoby v seniorském věku. V kategorii nad 65 let se v roce 2023 nacházelo pouhých 5,4 % cizinecké populace, o 0,4 p. b. více než v roce 2022.

Zajímavé informace přinášejí data Ředitelství služby cizinecké policie, které eviduje cizince z třetích zemí, jimž byl povolen přechodný pobyt na našem území, a to podle daného účelu pobytu. Z těchto údajů je zřejmé, že dříve jednoznačně dominující účel pobytu cizinců ze zemí mimo Evropskou unii – zaměstnání a podnikání – nahradily v roce 2022 účely pobytu spadající do kategorie „jiné“. V souvislosti s válkou na Ukrajině a přílivem uprchlíků tohoto státního občanství šlo zejména o humanitární důvody. V roce 2023 připadalo na

kategorii „jiné“ celkem 393 797 cizinců-třetizemců s přechodným pobytem na našem území, přičemž jejich podíl činil téměř dvě třetiny (65,7 %) z celkového počtu cizinců z třetích zemí s povoleným přechodným pobytem. Do roku 2021 nejvíce zastoupený účel pobytu „zaměstnání a podnikání“ (v roce 2021 dosahující úrovně 58 %) se tak zařadil na druhé místo, s podílem 20,2 %, přičemž meziročně vzrostl o 0,7 p. b. S odstupem (s 9,5 %) následovaly „rodinné důvody“, jejichž podíl rovněž oproti roku 2022 mírně vzrostl, a to o 1,1 p. b. Pouze nepatrný meziroční nárůst (o 0,2 p. b.) byl zaznamenán v kategorii „studium“, na jehož základě mělo v ČR v roce 2023 pobyt celkem 4,7 % cizinců z třetích zemí s přechodným pobytem.

Na občany států EU-27 připadala v roce 2023 jen o málo více než jedna pětina (21,5 %) ze všech cizinců s platným pobytem v ČR. Jejich zastoupení se meziročně zvýšilo, a to o 1,2 p. b. (v absolutních hodnotách šlo o 2 363 osob).

Pořadí nejvíce zastoupených státních občanství se ve statistikách cizinců s povoleným pobytem v poslední době výrazněji nemění. Mezi nejvíce zastoupené skupiny patří tradičně občané Ukrajiny, jejichž počet dosáhl koncem roku 2023 hodnoty 574 447 osob (pro srovnání v roce 2022 to bylo 636 282 osob). Následují občané Slovenska (119 182) a Vietnamu (67 783). Občané těchto tří zemí tvořili v roce 2023 celkem 71,4 % cizinců s povolením k pobytu (s povoleným nebo evidovaným pobytem, azylem, doplňkovou ochranou nebo statutem dočasné ochrany) v České republice. Jak počty Slováků, tak počty Vietnamců meziročně vzrostly (o 1 917 resp. o 1 443 osob). Oproti tomu počty občanů Ukrajiny se meziročně snížily, a to o 61 835 osob.

V roce 2023 byli na čtvrtém místě, stejně jako v předchozím roce, Rusové (40 990). S odstupem následovali Rumuni (20 469), Bulhaři (17 907), Poláci (17 837), Němci (12 719) a Mongolové (12 664). Oproti roku 2022 se z výše uvedeného výčtu státních občanství nejvýrazněji navýšily počty Rumunů, a to o 745 osob, resp. o 3,8 %, a Mongolů, o 696 osob, resp. o 5,8 %. Naopak nejvíce klesly počty Rusů, a to z 43 498 na 40 990 osob, a Němců, z 14 032 na 12 719 osob. Počty Poláků zůstaly v roce 2023 zhruba na stejné úrovni jako v roce předchozím. Pokud jde o cizince státních občanství s nižším zastoupením na našem území, je vidět početní meziroční nárůst zejména u cizinců přicházejících z některých dalších zemí asijského kontinentu. Nejmarkantnější navýšení mezi roky 2022 a 2023 bylo evidováno u občanů Filipín, a to o 2 162 osob neboli o 54,4 %. Významně meziročně vzrostly i počty Indů, a to z 8 469 na 9 553 osob, což v relativním vyjádření činilo 12,8 %. O něco méně, tj. o 584 osob, se pak meziročně navýšil také počet občanů Kazachstánu. Relativně se tato skupina cizinců zvětšila o 6,3 %.

Počty cizinců v roce 2023 viditelně poklesly ve všech krajích ČR. Mezi regiony s nejvyšší koncentrací cizinců patří tradičně Hl. m. Praha (343 244 tis.) a Středočeský kraj (149,1 tis.). Podíl cizinců s registrovaným pobytem v našem hlavním městě se však oproti roku 2022 o něco zvýšil, a to z 31,0 % na 32,2 % Oproti tomu na území Středočeského kraje zůstal podíl cizinců v meziročním srovnání zhruba na stejné úrovni a dosáhl hodnoty 14,0 % (tj. o 0,4 p. b. méně než v roce 2022). V pořadí z hlediska zastoupení cizinců dále následují kraje Jihomoravský (10,0 %), Plzeňský (7,3 %) a Ústecký (5,2 %). Ani u jednoho z výše jmenovaných krajů se oproti roku 2022 uvedené podíly výrazně nezměnily. Stejně tomu tak bylo i u regionů s nejnižší koncentrací cizinců, mezi něž patří Zlínský kraj (2,4 %) a Kraj Vysočina (2,8 %).